

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-IV Examination: Oct/Nov.-2023
Geography (Optional) Paper-II
CAR-2: Cartography-II

Day and Date: Friday, 15/12/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks
4. Draw the diagram wherever necessary.
5. Allowed to use map stencil, if necessary

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Figures which have two sides length and breadth are called ----- figures.
 1) One Dimensional 2) Two Dimensional 3) Three Dimensional 4) Hexagon
- 2 A circle has ----- degrees.
 1) 120 2) 90 3) 180 4) 360
- 3 The lines joining the same point of temperature in winter are called -----
 1) Isobath line 2) Isochem line 3) Isobrant line 4) Isotherm line
- 4to indicate the direction of the wind at a location throughout the year.
 1) wind rose 2) star diagram 3) simple star diagram 4) Hachures
- 5 An Octagonal Wind Rose has ----- sides.
 1) 4 2) 6 3) 8 4) 10
- 6 Which of the following is a qualitative method of representation of relief ?
 1) Spot Height 2) Bench Mark 3) Form Line 4) Color or Shading Method
- 7 Which of the following is a numerical method of representation of relief ?
 1) Hachures 2) Shading 3) Tinning 4) Contours
- 8 The Spot Height method was first used by -----
 1) Christopher Paki 2) Major Lehmann 3) Michael Wass 4) Mark Taylor
- 9 Of the following Bench Mark method uses
 1) bM 2) bm 3) BM 4) Bm
- 10 Lines joining points of equal height above sea level are called
 1) Contour Line 2) Form Line 3) Bench Mark 4) Spot Height
- 11 Reading of aerial photographs is done by the..... following unit.
 1) Shape 2) Tone 3) Pattern 4) All above
- 12 INSAT 3D (Metro Sat) is an Indian satellite associated with
 1) Education 2) Sea 3) climate 4) Resource

- 13 Geostationary satellites are usually fixed at an altitude of about how many km above the earth?
1) 1000 2) 36000 3) 3000 4) 1500
- 14 A system that determines the position of a receiver by receiving radio messages from at least four specific satellites is called as
- 1) Real Time Navigation System 2) Global Positioning System 3) Global Information System 4) Global Processor System
- 15 GIS includes which of the following components?
1) Digital data 2) Computer hardware 3) Computer software 4) All of the above

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Divided rectangle.
- 2 Choropleth Maps.
- 3 Surface Observatories.
- 4 Characteristics of GPS.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Briefly explain the importance of graph in cartography.
- 2 Explain space based observations.
- 3 State the components of Geographical Information System
- 4 State the general function of GPS.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is the divided circle? method of drawing, explain its advantages and disadvantages in detail .
- 2 Explain in detail methods of representation of relief.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4. आवश्यक ठिकाणी आकृती काढा
5. नकाशा स्टेनसिल वापरण्यास परवानगी आहे.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 ज्या आकृत्यांना लांबी व रुंदी या दोन बाजू असतात त्यांना ----- आकृत्या म्हणतात.
1) एकमितीय 2) द्विमितीय 3) त्रिमितीय 4) षटकोणी
- 2 वर्तुळाचे ----- अंश असतात.
1) 120 2) 90 3) 180 4) 360
- 3 हिवाळ्यातील सम तापमान ठिकाणी जोडणाऱ्या रेषांना ----- म्हणतात
1) समुद्रखोली रेषा 2) समहिवाळा तापमान रेषा 3) समथंडरस्ट्रोम रेषा 4) समताप रेषा
- 4 एखाद्या ठिकाणावरील वर्षभरातील वाऱ्याची दिशा दाखवण्यासाठीचा उपयोग करतात.
1) वात पुष्प 2) तारा सदृश्य 3) साधा तारा आकृती 4) हॅचर्स
- 5 अष्टभुजावातपुष्प या आकृतीत----- बाजू असतात.
1) 4 2) 6 3) 8 4) 10

- 6 खालीलपैकी कोणती उठाव दर्शवण्याची गुणात्मक पद्धत आहे?
1) स्थळ उच्चांक 2) बेंच मार्क 3) आकार रेषा 4) रंग पद्धत
- 7 खालीलपैकी कोणती उठाव दर्शवण्याची संख्यात्मक पद्धत आहे ?
1) हॅचअर्स 2) छाया पद्धत 3) रंग पद्धत 4) समोच्च रेषा
- 8 स्थल उच्चांक या पद्धतीचा वापर प्रथम ----- यांनी केला
1) ख्रिस्तोफर पैकी 2) मेजर लेहमन 3) मायकल वास 4) मार्क टेलर
- 9 बेंच मार्क पद्धतीमध्ये खालीलपैकी ----- चा वापर करतात.
1) bM 2) bm 3) BM 4) Bm
- 10 समुद्रसपाटीपासून समान उंचीची ठिकाणांना जोडणाऱ्या रेषांना म्हणतात.
1) समोच्च रेषा 2) आकार रेषा 3) बेंचमार्क 4) स्थळ उच्चांक
- 11 हवाई छायाचित्रांचे वाचन..... या घटकाद्वारे केले जाते.
1) आकृती 2) छटा 3) प्रारूप 4) वरील सर्व
- 12 INSAT 3D (मेट्रो सेट) हा भारतीय उपग्रह ----- शी संबंधित आहे.
1) शिक्षण 2) समुद्र 3) हवामान 4) साधनसंपदा
- 13 भूस्थिर उपग्रह पृथ्वीपासून साधारणपणे किती किमी उंचीवर स्थिर असतात?
1) 1000 2) 36000 3) 3000 4) 1500
- 14 कमीत कमी चार विशिष्ट उपग्रहांद्वारे मिळणाऱ्या रेडिओ संदेशाचे रिसिव्हर द्वारे ग्रहण करून स्थान निश्चित करणाऱ्या प्रणालीला म्हणतात.
1) रियल टाइम नेव्हिगेशन प्रणाली 2) जागतिक स्थिती प्रणाली 3) जागतिक माहिती प्रणाली 4) जागतिक प्रोसेसर प्रणाली
- 15 जीआयएस मध्ये खालील पैकी कोणत्या घटकांचा समावेश होतो ?
1) डिजीटल डेटा 2) संगणक हार्डवेअर 3) संगणक सॉफ्टवेअर 4) वरीलपैकी सर्व

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 विभाजित आयत.
- 2 छाया पद्धती नकाशे.
- 3 पृष्ठभाग वेधशाळा.
- 4 जीपीएस ची वैशिष्ट्ये.

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 नकाशा शास्त्रामध्ये आलेखाचे महत्त्व थोडक्यात सांगा .
- 2 अवकाश आधारित निरीक्षणे स्पष्ट करा.
- 3 भौगोलिक माहिती प्रणाली चे घटक सांगा .
- 4 जीपीएस ची सर्वसामान्य कार्य सांगा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 विभाजित वर्तुळ म्हणजे काय काढण्याची पद्धत उपयोग गुण व दोष सविस्तर सांगा.
- 2 उठाव दर्शवण्याच्या पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 ज्या आकृत्यांना लांबी व रुंदी या दोन बाजू असतात त्यांना ----- आकृत्या म्हणतात.

1) एकमितीय 2) द्विमितीय 3) त्रिमितीय 4) षटकोणी

Option 2

2 वर्तुळाचे ----- अंश असतात.

1) 120 2) 90 3) 180 4) 360

Option 4

3 हिवाळ्यातील सम तापमान ठिकाणी जोडणाऱ्या रेषांना ----- म्हणतात

1) समुद्रखोली रेषा 2) समहिवाळा तापमान रेषा 3) समथंडरस्ट्रोम रेषा 4) समताप रेषा

Option 2

4 एखाद्या ठिकाणावरील वर्षभरातील वाऱ्याची दिशा दाखवण्यासाठीचा उपयोग करतात.

1) वात पुष्प 2) तारा सदृश्य 3) साधा तारा आकृती 4) हॅचर्स

Option 2

5 अष्टभुजावातपुष्प या आकृतीत----- बाजू असतात.

1) 4 2) 6 3) 8 4) 10

Option 3

6 खालीलपैकी कोणती उठाव दर्शवण्याची गुणात्मक पद्धत आहे?

1) स्थळ उच्चांक 2) बेंच मार्क 3) आकार रेषा 4) रंग पद्धत

Option 4

7 खालीलपैकी कोणती उठाव दर्शवण्याची संख्यात्मक पद्धत आहे ?

1) हॅचअर्स 2) छाया पद्धत 3) रंग पद्धत 4) समोच्च रेषा

Option 4

8 स्थल उच्चांक या पद्धतीचा वापर प्रथम ----- यांनी केला

1) ख्रिस्तोफर पैकी 2) मेजर लेहमन 3) मायकल वास 4) मार्क टेलर

Option 1

9 बेंच मार्क पद्धतीमध्ये खालीलपैकी ----- चा वापर करतात.

1) bM 2) bm 3) BM 4) Bm

Option 3

10 समुद्रसपाटीपासून समान उंचीची ठिकाणांना जोडणाऱ्या रेषांना म्हणतात.

1) समोच्च रेषा 2) आकार रेषा 3) बेंचमार्क 4) स्थळ उच्चांक

Option 1

11 हवाई छायाचित्रांचे वाचन..... या घटकाद्वारे केले जाते.

1) आकृती 2) छटा 3) प्रारूप 4) वरील सर्व

Option 4

12 INSAT 3D (मेट्रो सेट) हा भारतीय उपग्रह ----- शी संबंधित आहे.

1) शिक्षण 2) समुद्र 3) हवामान 4) साधनसंपदा

Option 3

13 भूस्थिर उपग्रह पृथ्वीपासून साधारणपणे किती किमी उंचीवर स्थिर असतात?

1) 1000 2) 36000 3) 3000 4) 1500

Option 2

14 कमीत कमी चार विशिष्ट उपग्रहांद्वारे मिळणाऱ्या रेडिओ संदेशाचे रिसिव्हर द्वारे ग्रहण करून स्थान निश्चित करणाऱ्या प्रणालीला म्हणतात.

1) रियल टाइम नेव्हिगेशन प्रणाली 2) जागतिक स्थिती प्रणाली 3) जागतिक माहिती प्रणाली 4) जागतिक प्रोसेसर प्रणाली

Option 2

15 जीआयएस मध्ये खालील पैकी कोणत्या घटकांचा समावेश होतो ?

1) डिजीटल डेटा 2) संगणक हार्डवेअर 3) संगणक सॉफ्टवेअर 4) वरीलपैकी सर्व

Option 4

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 विभाजित आयत.

Ans:

2 छाया पद्धती नकाशे.

Ans:

3 पृष्ठभाग वेधशाळा.

Ans:

4 जीपीएस ची वैशिष्ट्ये.

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 नकाशा शास्त्रामध्ये आलेखाचे महत्त्व थोडक्यात सांगा .

Ans:

2 अवकाश आधारित निरीक्षणे स्पष्ट करा.

Ans:

3 भौगोलिक माहिती प्रणाली चे घटक सांगा .

Ans:

4 जीपीएस ची सर्वसामान्य कार्य सांगा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 विभाजित वर्तुळ म्हणजे काय काढण्याची पद्धत उपयोग गुण व दोष सविस्तर सांगा.

Ans:

2 उठाव दर्शविण्याच्या पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:
